

Vysokomýtský Muzejní postilion

10 / 2023

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

ŘÍJEN 2023

VÝSTAVY

POKRAČUJÍCÍ VÝSTAVY

Konec pionýrů

Pouhé čtyři týdny zbývají do konce úspěšné výstavy o malých motocyklech Jawa 50 Pionýr. Dveře výstavy se definitivně uzavrou v neděli 22. října. Kdo chce tedy zavzpomínat na legendární motocykl, který svého času brázdil všechny cesty v republice, má poslední šanci. Pro výstavu to ovšem není opravdový konec. V příštím roce se přesune do města pohádek, neboť o ni projeví zájem muzejníci z Jičína.

Pind'our a jeho doba; do 22. 10. 2023; Šemberův dům; A. V. Šembery 125

Stálá expozice

Na sklonku roku 2021 otevřelo Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě stálou expozici s názvem Vysoké Mýto světové.

Expozice je věnována bohaté vysokomýtské historii od založení města až po pohnuté události 20. století. V jednotlivých historických zastaveních je také kladen důraz na to, jak naše město v průběhu věků dokázalo zasáhnout do světových dějin a naopak, jak se světové dějiny dokázaly vepsat do osudů obyvatel města nad řekou Loučnou.

Vysokomýtský Muzejní postilion

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

Dvorana slávy českých karosářů

Šestice unikátních automobilů, které vznikly v proslulých prvorepublikových karosárnách, je součástí výstavy s názvem Dvorana slávy českých karosářů.

Tato výstava se během letní návštěvnické sezony stala hitem i díky přítomnosti jedinečného automobilového speciálu, kterým je automobil značky Horch s karosérií od firmy Lepil. Vůz, který není běžně návštěvnický přístupný, dlouhodobě zapůjčil Sbor dobrovolných hasičů Brno – Komín.

Výstava DVORANA SLÁVY ČESKÝCH KAROSÁŘŮ, do 30. 9. 2025., Muzeum českého karosářství, Náměstí Přemysla Otakara II.

PŘIPRAVUJEME

Sladké mámení

Řepná kampaň v cerekvickém cukrovaru, 60. léta

Zatímco výstava o motocyklech Pionýr byla s vůní benzínu, tak nová výstavní počín bude vonět po jídle. Přesněji řečeno po jedné zásadní potravinářské ingredienci. Vždyť za co by stál život, kdybychom si ho nemohli osladit? Přiblížme si proto dějiny rafinovaného cukru a jeho výroby a použití. Jaká je vlastně cesta od výsevu malého semínka řepy až po bílou kostku na našem stole? Kdy byla zlatá doba českého cukrovarnictví? Kolik se spotřebovalo cukru před sto lety a kolik dnes? Kde všude se cukr používá? To jsou jen některé otázky, na které výstava odpoví. Vedle toho se zaměří na cukrovinky a kulturu cukráren v první polovině 20. století.

Výstava Sladké mámení

neděle 12. 11. 2023 – 15. 2. 2024

Šemberův dům

AKCE PRO VEŘEJNOST

V podzimní kuchyni našich babiček

Nadcházející podzim doprovází doba sklizně plodin ze zahrádek. Jak je ale můžeme uchovat a uložit tak, aby vydržely svěží co nejdéle? Jak si s tím ještě před pár desítkami let dokázaly poradit naše babičky, se návštěvníci dozví ve vysokomýtském muzeu na tvořivé dílně **Už vím proč, babi!**

Některé způsoby konzervace jsou známé a dodnes aplikované – zejména to platí pro ovoce a výrobu marmelád a kompotů. S ovocem ale úzce souvisí jeho nakládání do cukru či rumu, výroba rozvarů či povidel nebo naopak sušení do křížal. Sušit ostatně můžeme i houby a Češi jsou národem houbařů. I na konzervaci zeleniny se zaměříme – můžete se podívat na krouhání a nakládání zelí, poradíme, jak uložit jablka, dýně nebo kořenovou zeleninu. Vzpomínáte na poutě a sudy s rychle kvašenými okurkami?

Každý z nás má trochu jiný nálev, a právě ten jeho je nejlepší – přijďte se s námi o něj podělit a klidně přineste i ochutnat. Téměř zcela se také vytratilo tolik oblíbené ukládání vajíček do vodního skla nebo vápna, a právě tuto zapomenutou záležitost „oprášíme“.

Samozřejmě nemůžeme opomenout maso a jeho uchovávání v konzervách. Návštěvníkům tuto techniku pomocí speciálního historického stroje předvedeme. Další lahůdkou bude škvaření sádla.

Drobným návratem o pár desetiletí zpět bude i dlabání do bulvy krmné řepy, úplně stejně jako si dnes děti dlabou dýně. A když někoho přepadne hlad, bude si moci opéct bramboru v podzimním ohníčku.

A tečka na závěr? Ochutnávka starých odrůd jablek

Už vím proč, babi!
KONZERVACE POTRAVIN

15. 10. 2023 ve 14 hodin

Dvůr Šemberova domu

Vysokomýtský Muzejní postilion

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

Expedice Monoxylon IV

Jedna posádka, jeden cíl a jedno velké dobrodružství - 500 kilometrů Egejským mořem na replice neolitického člunu.

Od první expedice Monoxylon uplynulo 28 let, ale hlavní cíle náročných cest se nezměnily: prokázat možnost námořní plavby již v mladší době kamenné na jednoduchých plavidlech vyrobených z jednoho kusu kmene. Letošní expedice Monoxylon IV ovšem měla před sebou nové výzvy a ambiciózní plány. Nejednalo se o nic menšího, než na novém člunu s jedinou posádkou přelout Egejské

moře od tureckého pobřeží na pevninské Řecko. Nebylo to jednoduché a posádka musela zápasit s turbulentním počasím, rozbouřeným mořem, spalujícím vedrem i fyzickým vyčerpáním. Nic z toho ji však nezlomilo a svého vysněného záměru dosáhla. O průběhu expedice bude vyprávět její účastník Jiří Junek.

Přednáška J. Junka EXPEDICE MONOXYLON IV; 26. 10. 2023 v 18 hodin; Šemberův dům

PRO ŠKOLY

Muzeum nabízí celou řadu komentovaných vycházek. Jejich přehled naleznete spolu s dalším v nabídce muzejních vzdělávacích programů na adrese: <https://www.muzeum-myto.cz/cs/program/vzdelavaci-programy>.

Nabízené přednášky pro školy (všechny v délce 40 minut)

Práce archeologa (PhD. David Vích)

Jak se žilo za první republiky (Mgr. Jiří Junek)

Největší z Mýtských – život A.V.Šembery (Mgr. Jiří Junek)

Regionální pověsti (Bc. Soňa Krátká)

Osudy vysokomýtských židovských rodin (Bc. Soňa Krátká)

Vysokomýtský Muzejní postilion

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

NOVINKY A ZAJÍMAVOSTI Z MUZEA

Papírová vystřihovánka automobilu Aero 50 Dynamik

Nejenom modeláři budou mít jistě radost z nové vystřihovánky našeho muzea. Tou je model legendárního automobilu Aero 50 Dynamik od firmy Carrosserie Sodomka. Skládačka v měřítku 1:20 je k dostání v pokladně Muzea českého karosářství za 79,- Kč.

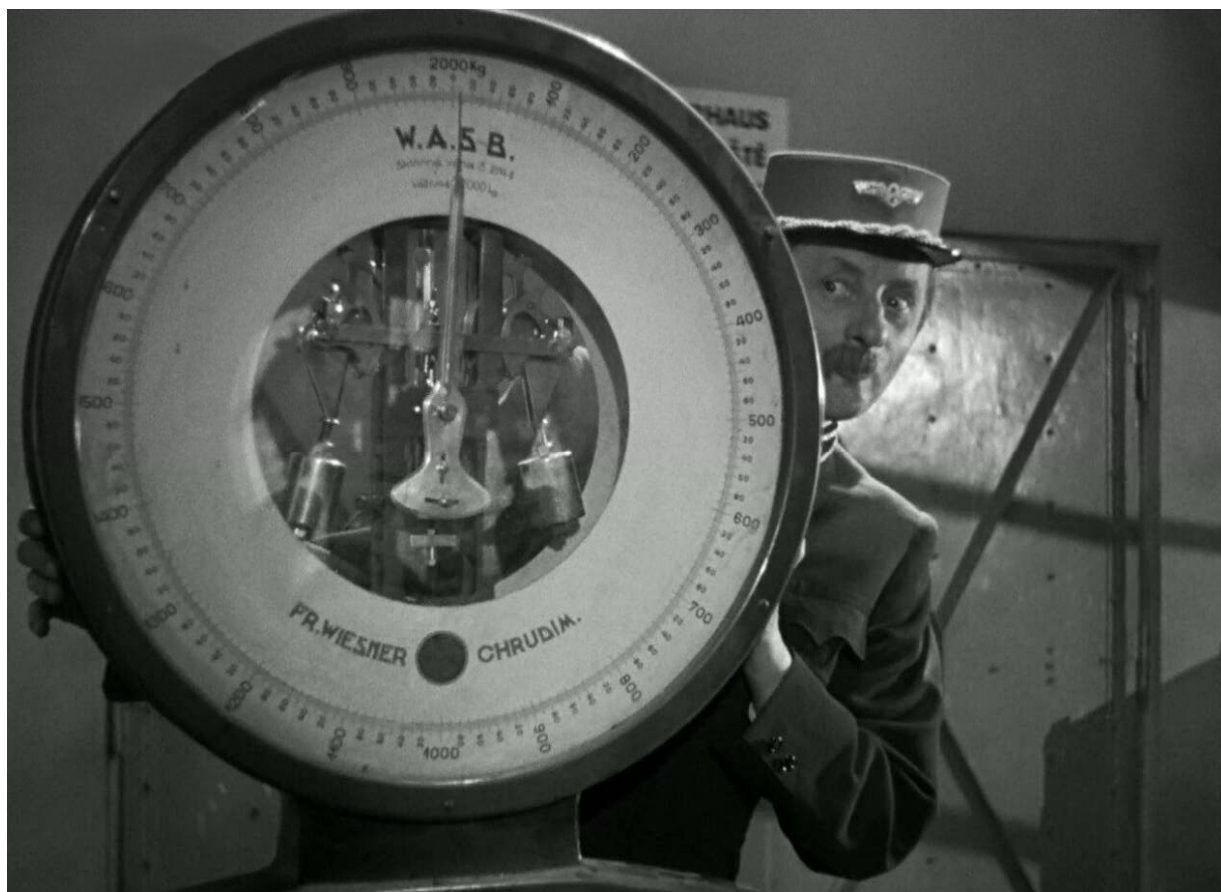

Vysokomýtský Muzejní postilion

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

Wisnerova váha ve filmu U pokladny stál

Při zpracování výstavního scénáře pro novou expozici Technické muzeum Pardubického kraje objevujeme stále nové a pozoruhodné informace o mnohých průmyslových podnicích z regionu východních Čech. Někdy to jsou informace svědčící o velké tvůrčí invenci našich předků, jindy

to jsou spíše drobné zajímavosti. Mezi takové malé kuriozity patří například snímek z filmu U pokladny stál. Společně s králem komiků Vlastou Burianem si zde zahrála nádražní váha na zavazadla od chrudimské firmy Wiesner, která se po znárodnění v roce 1948 přejmenovala na Transportu. Jak vidno nejenom automobily s karosérií Sodomka se dostaly až na stříbrné plátno.

Práce na novém muzeu pokračují

V minulém čísle Postilionu jsme Vás informovali o stavebních činnostech na revitalizaci areálu bývalé zemědělské školy v ulici Kpt. Poplera. Ani po měsíci čilý pracovní ruch neustal a hala pro velkou muzejní techniku se mění před očima. Vše je tak připraveno pro to, aby se v brzké době mohly zhotovit vnitřní podlahy a následně montovat nová vjezdová vrata.

Vysokomýtský Muzejní postilion

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

Tři jízdy autobusu RTO

V září měli zájemci možnost naposledy v letošním roce vidět a případně se i svézt našim historickým autobusem Škoda RTO LUX. Jednalo se hned o tři akce. První z nich se konala v neděli 17. září při cestě za pivními památkami ve Vysokém Mýtě. V sobotu 23.9. pak ertéóčko vyjelo do dalších dvou měst našeho okresu. Nejdříve v dopoledních hodinách zamířilo do Žamberka, kde se slavnostně otvíralo Muzeum starých strojů. Krátce po obědě už uháněl řidič Pavel Hladík do Ústí nad Orlicí na tradiční autosalon. Autobus budil všude zaslouženou pozornost a to nás těší. Zároveň jsme rádi, že jsme mohli výše zmíněným subjektům oplatit jejich vstřícnost, kdy nám v minulosti mnohokrát pomohly zapůjčením exponátů nebo výrobou některých výstavních prvků.

ČTENÍ PRO DLOUHÉ PODZIMNÍ VEČERY

PĚŠÍ PLUK 30 ALOISE JIRÁSKA V KRITICKÉM ROCE 1938

Právě v těchto dnech si připomínáme 85 let od všeobecné mobilizace a od podpisu hanebné Mnichovské dohody, která pro Československo znamenala ztrátu pohraničního území a v samém důsledku okupaci fašistickým Německem. Vysoké Mýto jako velké posádkové město bylo do víru těchto událostí vtazeno s plnou intenzitou. Pojďme si přiblížit, kde se v oněch kritických dnech pohybovala nejslavnější místní jednotka, a sice 30. pěší pluk Aloise Jiráka.

V letech 1936 – 1938 se instruktoři pluku podíleli na dodatečném výcviku četníků, finančníků a policistů praporu Rychnov nad Kněžnou. V míru podléhal pluk 4. pěší divizi v Hradci Králové. V mobilizaci, kdy byly útvary čs. armády zdvojeny příchodem záložníků, ze kterých byly stavěny nové jednotky manévrovací armády, zatímco mírové jednotky prezenčně sloužícího mužstva tvořily armádu krycí, se organizace jednotek změnila. 4. pěší divize se změnila na 35. hraniční oblast se stanovištěm velitele brigádního generála Karla Kutlvašra ve Vamberku a sahala od České Čermné po Boudu v délce 51 km. Spolu s pěším plukem 30 zde byly zařazeny: pěší pluk 4 „Prokopa Velikého“, hraničářský pluk 19, dělostřelecký pluk 35, čtyři baterie dělostřeleckého oddílu 132, smíšený předzvědný oddíl 35 včetně čtyř lehkých tanků, ženijní rota 27, telegrafní prapor 35 a dvě čtyřtancíkové vz. 33, celkem šlo o 18 856 mužů. Týl byl tvořen 35. zdravotnickou rotou, polními jatkami a pekárny, 27. veterinární ambulancí, autobusovou kolonou č. 5, vozatajské kolony 53 a 54, zbrojní a intendantní parky, muniční kolony, dvě pracovní roty a polní holubníky č. 7 a 8.

Pěší pluk 30 v míru čítající 2352 mužů povolal 2411 příslušníků mužstva a 61 důstojníků, čímž splnil stav na 100%. Ze 145 povolávaných záložníků německé národnosti nastoupilo 127. K obraně mohl pluk použít 190 kulometů, 12 protitankových kanonů vz. 34 ráže 37 mm a 9 minometů vz. 36 ráže 8cm, dělostřeleckou podporu zajišťovaly 2 baterie celkem 6 houfnic vz. 14/19 ráže 10cm u Kačerova. Úsek pěšího pluku 30 měřil 14 km, od kóty Jelenka 2 kilometry od Velké Deštné po Panské Pole nedaleko Rokytnice v Orlických horách. „Třicátníci“ jej nebránili sami, od Komářího vrchu k Panskému Poli byla vybudována téměř dokončená linie těžkého opevnění, kterou střežili příslušníci hraničářského pluku 19. Horší to bylo s lehkým opevněním. Mezi Jelenkou a Anenským vrchem, kde I. prapor ppl. 30 bránil nejohroženější cestu do Velké Zdobnice, silnici do Říček a křižovatku Pěticestí, byl vybetonován pouze první sled pevnůstek. Druhý byl sotva započat, ale vybavené kulometnými lafetami, ventilátory a periskopy byly řopíky pouze v okolí Homole. Jako na řadě jiných míst na Hlavním obranném postavení se i „třicátníci“ pustili do hloubení dřevozemních úkrytů pro kulomety, protitankové kanony a minomety, kopání přístupových zákopů a pozorovatelů. II. prapor ppl. 30 bránil linii lehkého opevnění od Anenského vrchu po Panské Pole. Zde byla situace ještě horší. Betonáž pevnůstek probíhala až v září 1938 a stojící byly využívány coby úkryty pro munici a raněné a kryty proti dělostřelecké palbě. III. prapor se nacházel v záloze hraniční oblasti 35 v Uhřínově pod Deštnou. Velitel pluku, plukovník pěchoty Bohuslav Závada, měl své stanoviště v Rychnově nad Kněžnou. Morálka byla vynikající, jak prozrazuje rozkaz gen. Kutlvašra z 29. září: „*Úkolem 35. hraniční oblasti jest za všech okolností hlavní obranné postavení. Velitelé úseků zajistí, aby vůle udržet pozice pronikla do krve i kostí nejen každého velitele, ale i každého vojína. Orlické hory stůj co stůj udržíme a nevydáme! Od splnění tohoto úkolu závisí osud našich sousedů, našeho národa a státu. Je proto jakýkoliv, byť sebemenší ústup z hlavního obranného postavení předem naprosto vyloučen. Jednotky za všech okolností bojují na místě do sebeobětování, i kdyby zůstaly izolovány. Pokračujte intenzivně se vši energií ve zdokonalování*

Vysokomýtský Muzejní postilion

Výstavy | Akce | Doprovodné akce | Novinky z muzea

obranných postavení a překážek z ostnatého drátu, dělostřelectvo zajistíte proti útočné vozbě i pěchotě. Udržujte bezpečné spojení, zprávy podávejte včas a objektivně nejen nadřízeným, ale také sousedům. Nařídte přísnou bdělost hlídek a získávání co nejvíce zpráv o nepříteli. Vykonejte všechny přípravy pro obranu proti letadlům, jak pasivní (maskování – pozn. autora), tak aktivní. Kde nelze použít lehkých a těžkých kulometů, organizujte střelecké skupiny proti letadlům z pušek. Kázeň udržujte všemi prostředky.“

Osudy vysokomýtských záložníků byly spjaty s pěším plukem 80, mobilizačního dvojčete pěšího pluku 30. Ten se stal součástí 4. divize, kromě 54. pěšího pluku stavěného v Hradci Králové a 71. pěšího pluku vytvářeného v Čáslavi. Z těchto jednotek jediný mýtský 80. pěší pluk

dosáhl plného stavu záložníků. Úkolem divize bylo zahradit cestu nepříteli pronikajícímu obranou Náchodska, pěší pluk 80 byl rozvinut v prostoru Výrava – Jílovice – Jeníkovice. (-R-)

Nabízíme

- | Archeologické služby
- | Knihovni a badatelské služby
- | Komentované prohlídky expozic
- | Komentované prohlídky města
- | Workshopy pro školy i širokou veřejnost

www.muzeum-myto.cz

tel.: sekretariát 465 461 950, pokladna 465 461 952

Šemberův dům

krátkodobé výstavy, stálá expozice Vysoké Mýto světové, expozice Stratílek
A.V. Šembery čp. 125. Otevřeno: úterý - neděle 9 - 12 a 13 - 17 hodin

Muzeum českého karosářství

Náměstí Přemysla Otakara II., čp. 96. Otevřeno: pondělí - neděle 9 - 17 hodin

Barokní areál ve Vraclavi

Vraclav čp. 5. Otevřeno červen, září o víkendech;
červenec, srpen úterý - neděle 9 - 12 a 13 - 17 hodin.

Organizace zřízená
Pardubickým krajem